

*Aalmink, Abbing(b), Abbink, Abbring(b), Aising, Albering,
ing, Alfrink, Aling(b), Alink, Alting, Altink, Alveringb, A*

NEDERLANDS REPERTORIUM VAN FAMILIENAMEN

*Bleeking(b), Bleuning, Bleumink, Bloeming, Blumink, Boering,
ing, Bolding(b), Bolink, Bolling, Bollink, Bonsing, Borgerding
using, Coeling(b), Cruining, Daling, Damming, Debbink, De
ping, Derking, Dessing, Deuling, Deuring, Ebberink, Ebbing(
) , Eefsting, Eefting, Eefsting, Eefsting, Eefsting, Eefsting,
ing, Egbring, Egbring, Egbring, Egbring, Egbring, Egbring,
g, Elling, Elting, Elting, Elting, Elting, Elting, Elting, Elting,
erling, Geersing, Geling, Gelinck, Gelling, Gemmink, Gerding,
k, Grelling, Grenpink, Grentink, Greveling, Grevelink, Grevi
Guitink, Gunnink, Guttink, Haaring, Haarink, Habing, Ha
, Hamering, Hamming(e), Hamink, Hanning, Harmelink,
ling, Heering, Heerping, Heersing, Heersking, Heersmink, H
eldring, Heling, Helmink, Hepping, Hermelink, Herting, H
, Heving, Heyting, Iddekinge, Idsingb, Imming, Immink, Jalv*

FRIESLAND

VAN GORCUM-ASSEN

Van der Sull, etc.

Aaldering, Aalderink,
Alfering, Alferink,

Beyering(b), Beyerink,
Boetting, Boeyink, B
Botting, Broenink,
Dengerink, Dening,
Ebeling, Ebing, Ed
Eetgerink, Eetting,
Elbrink, Eldering,
Frijlingh, Frijlink,
Gesink, Geuringe, G
Grievink, Groenink,
Hagting, Hakkeling
Hassing, Hassink,
Heerspink, Heiming
Hesselink, Heuvelin

NEDERLANDS REPERTORIUM
VAN FAMILIENAMEN

II. FRIESLAND

NEDERLANDS REPERTORIUM VAN FAMILIENAMEN

UITGEGEVEN DOOR DE NAAMKUNDECOMMISSIE VAN DE KONINKLIJKE
NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN
ONDER REDACTIE VAN DR. P. J. MEERTENS

II

FRIESLAND

MET EEN INLEIDING VAN H. BUITENHUIS

ASSEN 1964

VAN GORCUM & COMP. N.V. - DR. H. J. PRAKKE & H. M. G. PRAKKE

De uitgave van dit tweede deel werd mede mogelijk gemaakt door een subsidie van de Provinciale Staten van Friesland.

Dit tweede deel van de reeks 'Nederlands repertorium van familienamen' bevat de namen van de provincie Friesland. In de volgende delen zullen de namen van de andere provincies en die van de steden Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage verschijnen. De volgorde zal worden bepaald door het gereedkomen van de kopy. Een vijftiende deeltje van geringere omvang zal een aantal samenvattende conclusies bevatten. Het eerste deeltje, bevattende de namen van Drente, is reeds bij de zelfde uitgever verschenen.

Gedrukt ter Koninklijke Drukkerij Van Gorcum & Comp.

INLEIDING

In dit tweede deel van de reeks 'Nederlands repertorium van familienamen' vindt men alle namen vermeld, die bij de volkstelling van 31 mei 1947 in de provincie Friesland zijn genoteerd.¹

Uiteraard komen in dit deel over Friesland ook de namen voor van personen, die op het moment van de telling slechts tijdelijk in Friesland aanwezig waren. Daarnaast komen in de lijst de namen voor van personen, die zich in de loop van de tijd in Friesland gevestigd hebben en die van vreemde herkomst zijn. Enkele voorbeelden hiervan zijn namen als: Andreasso, Andrzejewski, Auf der Seide, Babirak, Balcerek, Balczo, Balzarelli, Barabanschikowa, Bartoszek, Baumfalk, Berduszek, Bhen Sri, Boguslawska, Boitelle, Bondiëtti, Boucherie, Bunffigton, Cahais, Cardwell, Chomek, Copini, Cseh Firtos enz.

Deze namen zijn eveneens in de lijst opgenomen, niet alleen volledigheidshalve, maar ook omdat deze namen wellicht in de toekomst betekenis krijgen voor de demografie en anthroponymie van Friesland.

Een repertorium van de namen in Friesland is niet hetzelfde als een repertorium van de Friese namen. Deze laatste zijn in deze lijst opgenomen en het zal de taak van de anthroponymist en de historicus zijn ze er uit te halen. Hoewel het dus niet onze taak kan zijn in deze inleiding een diepgaand onderzoek naar deze Friese namen in te stellen, willen wij hierover toch enkele voorlopige opmerkingen maken. Meer dan in enige andere Nederlandse provincie gaat in Friesland op, hetgeen Johan Winkler in de vorige eeuw opgemerkt heeft over de aanwezigheid van voor elke provincie kenmerkende namen of namentypen. Reeds in het eerste deel van deze reeks heeft P. J. Meertens hierop voor de provincie Drente gewezen. In Friesland springen deze gewestelijke namen-typen zo zeer in het oog, dat wij op deze plaats hierover iets willen vermelden.

Het belangrijkste namen-type wordt gevormd door de namen met de uit-

¹ Voor de algemene inleiding op deze reeks menen wij te mogen verwijzen naar de inleiding van P. J. Meertens in het eerste deel, die handelt over de familienamen in Drente.

gangen -a, -ma, -sma, -stra of -inga. Gemakshalve spreken wij in het hiernavolgende van -a-namen.

Deze namen vormen 13,7% van alle in Friesland voorkomende familienamen. Sprekender echter voor de situatie in Friesland zijn de cijfers van degenen die deze -a-namen dragen, ten opzichte van het totale bevolkingscijfer. In 1947 had Friesland 459.361 inwoners. Daarvan droegen 167.463 inwoners -a-namen; dat is 36,43% of ruim 1/3 van de totale bevolking. Het verschil in percentage tussen het aantal -a-namen en degenen die deze namen dragen is opmerkelijk. Dit vindt zijn oorzaak in het grote aantal -a-namen bij die bevolkingsgroep, waarbij 100 personen of meer dezelfde naam dragen. Van de 768 familienamen in deze groep zijn er 332 met -a-namen. Dat is 43,23%. Van de 315.824 personen in deze groep dragen 133.824 -a-namen, of 42,37%.

Terwille van de plaatsruimte zal hier afgezien moeten worden van het vermelden van alle -a-namen. Wij volstaan dan ook met het vermelden van die -a-namen, waarvan elke naam door meer dan 100 personen gedragen wordt. De namen zijn alfabetisch gerangschikt; in het vervolg van deze inleiding zal men deze namen, vermeerderd met andere, vinden in volgorde van frequentie.

Tenslotte worde hier nog vermeld, dat over de Friese namen verschillende studies zijn verschenen. Wij vermelden slechts enkele: J. Winkler, *Friesche Naamlijst* (1898); W. de Vries, *Friese persoonsnamen* (1952); P. Sipma, *Fryske Nammekunde I, Foar- en Skaeinammen* (1952). In deze werken kan men uitvoeriger literatuur-opgaven vinden. Voor bestudering in ruimer verband worde verwezen naar de werken van Förstemann, Bach, Heintze-Cascorbi en Gottschald

Aardema, Abma, Adema, Agema, Alberda, Algera, Alkema, Alma, Algra, Andela, Andringa, Anema, Annema, Atema, Atsma, Attema, Aukema, Baarda, Bajema, Bandstra, Banga, Bangma, Beekma, Beerda, Beintema, Bekkema, Bergsma, Bergstra, Bierma, Binnema, Blanksma, Bloemsma, Boersma, Boerstra, Bokma, Bonnema, Boomsma, Boomstra, Boonstra, Boorsma, Bootsma, Boschma, Bosgra, Boskma, Bosma, Bottema, Bouma, Braakma, Brandsma, Bransma, Breeuwsma, Brinkma, Broersma, Bruinsma, Buma, Buursma, Buwalda, Bijlsma, Bijlstra, Bijma, Dalstra, Damsma, Damstra, Dantuma, Deelstra, Dolstra, Dotinga, Douma, Draaisma, Duursma, Dijkma, Dijkstra, Eisma, Elgersma, Elsinga, Elzinga, Epema, Eppinga, Ettema, Feddema, Feenstra, Feitsma, Fennema, Ferwerda, Fokkema, Folkertsma, Fopma, Gaastra, Galama, Galema, Geertsma, Gerritsma, Gjaltema, Grijpstra, Haagema, Haakma, Haanstra, Haarsma, Haisma, Haitsma, Halbesma, Halma, Hamstra, Hannema, Hansma, Haringa, Haringsma, Harkema, Heeringa, Heida, Heidstra, Hellinga, Henstra, Herrema, Heslinga, Hetteema, Hettinga, Hibma, Hielkema, Hiemstra, Hilverda, Hobma, Hoekema, Hoeksma, Hoekstra, Hofma, Hofstra, Holwerda, Hooghiemstra, Hooyenga, Hornstra, Houtsma, Hovinga, Huitema, Huizenga, Huizinga, Hijlkema, Idzenga, Iedema, Inia, Jaarsma, Jagersma, Jansma, Jellema, Jelsma, Jensma, Jepma, Jilderda, Jongma,

Jongsma, Jongstra, Jorna, Jorritsma, Jousma, Joustra, Kalma, Kamminga, Kampstra, Kamstra, Keegstra, Kerkstra, Kielstra, Kiestra, Kikstra, Kingma, Kleefstra, Kloostra, Klijsma, Klijnstra, Kooistra, Koornstra, Kootstra, Laanstra, Landstra, Leegstra, Leenstra, Leistra, Lemstra, Lettinga, Lolkema, Loonstra, Lootsma, Looijenga, Luimstra, Lijzenga, Meindersma, Meindertsmā, Meinema, Meinsma, Mellema, Miedema, Minnema, Mollema, Monsma, Oenema, Offringa, Oostra, Osinga, Ozinga, Pasma, Paulusma, Piersma, Pietersma, Pitstra, Plantinga, Poelsma, Poelstra, Poortinga, Popma, Postema, Posthuma, Postma, Potma, Rauwerda, Reinsma, Reitsma, Riedstra, Riemersma, Rienstra, Ringnalda, Rinia, Rinsma, Rinzema, Roersma, Romkema, Roorda, Rozema, Runia, Rijpkema, Rijpma, Rijpstra, Salverda, Santema, Schaafsma, Scheepstra, Schilstra, Seinstra, Siebenga, Siegersma, Siemensma, Sietsma, Sikkema, Sikma, Sinnema, Sipma, Sjoerdsma, Speerstra, Spoelstra, Spijkstra, Steegstra, Steensma, Steenstra, Stegenga, Stelpstra, Steringa, Stielstra, Stienstra, Straatsma, Strikwerda, Struiksma, Sijbesma, Sijtsema, Sijtsma, Tadema, Tackema, Talma, Talsma, Tamminga, Teitsma, Terpstra, Teijema, Tiemersma, Tilma, Tilstra, Tinga, Tjalsma, Tjeerdsma, Tjepkema, Tolsma, Triemstra, Tuinstra, Twijnstra, Tijsma, Veenema, Veenstra, Veldstra, Vellema, Vellinga, Venema, Veninga, Vlietstra, Volbeda, Voolstra, Walda, Walinga, Walstra, Wartena, Wedzinga, Weistra, Westra, Wiebenga, Wieggersma, Wielenga, Wielinga, Wierda, Wierdsma, Wieringa, Wiersma, Wierstra, Wouda, Woudsma, Woudstra, Wijbenga, Wijkstra, Wijma, Wijmenga, Wijnia, Wijnja, Wijnsma, Wijnstra, Ybema, Ykema, Yntema, Ypma, Ytsma, Zandstra, Zeilstra, Zeinstra, Zoodsma, Zuidema, Zwaagstra, Zijlstra.

Een tweede namen-type dat wij hier nog willen vermelden, is het type waarvan de namen uitgaan op -s, -sz, -n, en -ns, die wij in het vervolg aanduiden als -s-namen. De -s-namen worden door 53.691 personen gedragen, die samen 1788 namen dragen. Dat is respectievelijk 11,69% en 12,3% van het totaal aantal inwoners en namen. Opmerkelijk hierbij is, dat het percentage namen vrijwel gelijk is aan dat van de -a-namen, het percentage van degenen die deze -s-namen dragen echter belangrijk lager dan dat van degenen die -a-namen dragen, respectievelijk 11,69 en 36,43%. Het verschil tussen beide percentages moet verklaard worden uit het feit, dat de -s-namen vrijwel niet voorkomen bij die groep van namen, waarvan elke naam door meer dan 100 personen gedragen wordt. Het is hier niet de plaats dit verschil te verklaren, hoe interessant dit ook zou zijn. Evenmin kunnen wij hier alle -s-namen opsommen. Enkele voorbeelden mogen hierbij volstaan, waarbij eerst de mansnamen worden vermeld, waarvan de meeste -s-namen zijn afgeleid: Adde-Addens, Alle-Alles, Ame-Amesz, Bouwe-Bouwes, Boele-Boelens, Bonne-Bonnen, Doede-Doedens, Fekke-Fekkes, Fokke-Fokkens, Gosse-Gosses, Harre-Harren, Hemme-Hemmes enz.

Vershillende van deze mansvoornamen, waarvan de -s-namen zijn afgeleid, komen ook voor bij de -a-namen. Enkele voorbeelden kunnen dit weer duidelijk maken:

Van de mansvoornaam Ate is afgeleid Atema, daarnaast ook Aten en Ates; van Auke: Aukema naast Aukes; van Fokke: Fokkema naast Fokkens; van Folkert: Folkertsma en Folkersma naast Folkerts en Folkers; van Haite:

Haitsma naast Haites; van Harke: Harkema naast Harkes; van Kerst: Kerstma naast Kersten en Kerstens; van Nanne: Nanninga naast Nannen; van Okke: Okkinga en Okma naast Okken; van Rense: Rensema en Rensma, naast Renssen; van Siets, Sietse: Sietsema en Sietsma naast Sietzes; van Sikke, Sikko, Sicco: Sikkenga, Siccama, Sikkema en Sikma, naast Sikkes, Sikkens en Siks; van Wybe, Wibo: Wybinga en Wiebenga naast Wiebes; van Wob, Wobbe: Wobbema en Wobma naast Wobbes en Wobben.

Tenslotte merken wij nog op, dat bij de -a-namen de namen met de uitgang -stra een bijzondere positie innemen; -stra is gevormd van het zelfstandig-naamwoord sater, sitter; sater is ontstaan uit sate, met verlenging van -(e)r. Wij hebben hier te maken met een samenstelling, waarvan het eerste deel dikwijls een plaatsnaam is en sater, sitter bewoner betekent. Enkele voorbeelden hiervan zijn: Joustra, Keegstra, Groustra, Wierstra en Heemstra.

Op de 459.361 inwoners, die Friesland volgens de cijfers van de volkstelling 1947 telde, vindt men 14.509 familienamen, wat dus betekent dat elke familienaam gemiddeld door 31,66 inwoners van deze provincie gedragen wordt. Dit gemiddelde geeft echter een volkomen vals beeld van de werkelijke verdeling der namen in Friesland.

Er zijn namelijk 54.008 inwoners (d.i. 11,76% van de totale bevolking), die samen over slechts 6 familienamen de beschikking hebben. Wij vermelden hier deze namen en de aantallen:

De Vries	13.071	Dijkstra	8.441	Visser	6.658
De Jong	12.621	De Boer	7.264	Hoekstra	5.953

Dit betekent dat er in deze groep gemiddeld voor 9.001 Friezen één naam beschikbaar is. Uit bovenstaande cijfers blijkt dat het hier gaat om namen met elk meer dan 5000 personen. Opmerkelijk hierbij is, dat er maar twee namen bij zijn met een van de hierboven vermelde typische Friese namentypen. Dit is echter niet de enige groep met grote aantallen.

De groep namen, die elk tussen de 1000 en 5000 personen tellen, is evenmin groot: slechts 47 namen met in totaal 92.627 personen (d.i. 20,16% van de totale bevolking). In deze groep moeten gemiddeld 1.971 personen het met één naam doen. Wij vermelden weer de namen en de aantallen:

Postma	4.261	Bakker	3.253	Zijlstra	2.780
Veenstra	3.827	v. d. Wal	3.228	Wiersma	2.688
v. d. Veen	3.791	de Haan	3.154	Bosma	2.486
v. d. Meer	3.288	v. d. Meulen	2.994	van Dijk	2.445

Brouwer	2.298	Hiemstra	1.733	Douma	1.323
Broersma	2.268	Kuipers	1.687	v. d. Berg	1.205
Terpstra	2.234	Koopmans	1.634	v. d. Werf	1.091
Bouma	2.224	v. d. Zee	1.576	Hofstra	1.085
de Groot	2.045	Meijer	1.574	v. d. Ploeg	1.083
Kooistra	2.000	Miedema	1.541	de Graaf	1.060
Faber	1.976	Bos	1.447	Smit	1.058
v. d. Heide	1.945	Bruinsma	1.399	v. d. Velde	1.056
Mulder	1.937	Bijlsma	1.385	Kramer	1.038
Boonstra	1.831	Westra	1.373	Huisman	1.032
Feenstra	1.814	Reitsma	1.355	v. d. Woude	1.012
Bergsma	1.759	Elzinga	1.354		

De beide hiervoor vermelde groepen tellen samen 146.635 personen (d.i. 31,92% v.d. totale bevolking) met slechts 53 namen (d.i. 0,36% van het totaal aantal namen). Bijna 1/3 van de bevolking van Friesland heeft over geen half procent van de namenvoorraad de beschikking.

Naast deze beide groepen dient nog een derde vermeld te worden. In deze groep wordt elke naam gedragen door 100 of meer en minder dan 1000 personen. Wij laten hieronder de namen en de aantallen volgen:

Kingma	965	Riemersma	636	Kuiper	543
Adema	939	Heida	630	Anema	540
Nauta	906	Brandsma	614	Broersma	538
Jager	879	v. d. Laan	610	Boomsma	536
Post	861	Plantinga	607	Prins	531
v. d. Molen	854	Jellema	604	Hofman	530
v. d. Schaaf	853	Talsma	591	Zandstra	524
Jansma	845	Jansen	587	Braaksma	523
Sijtsma	844	Swart	579	Witteveen	520
Posthumus	821	Dam	569	Hamstra	514
Jongsma	791	de Jager	566	Wierda	506
Venema	758	Akkerman	565	Ferwerda	502
Woudstra	751	Schaafsma	565	Tolsma	501
de Bruin	741	v. d. Sluis	562	Huizinga	497
Jonker	740	Osinga	561	Krol	487
v. d. Kooi	706	Schaap	560	Gorter	486
Huitema	705	v. d. Bij	558	Veltman	486
v. d. Veer	700	Kloosterman	558	Tuinstra	483
Spoelstra	693	Wassenaar	549	Fokkema	481
Wagenaar	690	Koster	547	Zwart	479
Stienstra	689	Kuperus	547	Koning	468
Bootsma	681	Vellinga	547	Schotanus	466
Wijbenga	679	Wouda	547	Algra	462
Nicolai	666	Groen	546	v. d. Leij	459

Roorda	459	Monsma	360	Walstra	300
de Wit	456	Nieuwenhuis	360	Veldman	299
van Houten	443	Jorna	358	Tichelaar	298
Heeringa	441	Tigchelaar	357	de Hoop	297
Vonk	438	Nijboer	354	Minnema	296
Holwerda	435	Hoeksma	350	Drost	295
de Roos	435	v. d. Weide	350	Rinsma	295
de Ruiter	435	Yntema	349	Buma	294
v. d. Hoek	434	Wijnia	347	van Veen	290
Boorsma	433	Klaver	345	Blom	288
Bron	431	Bokma	343	Bijma	287
v. d. Werff	429	Molenaar	342	Meester	287
Posthuma	426	Pietersma	342	Schilstra	286
Hof	424	v. d. Wijk	340	Holtrop	283
Nijholt	424	Krikke	339	Sijbesma	283
Sinnema	424	Kroes	338	Duursma	281
Zuidema	424	Jonkman	337	Sikma	281
Buwalda	420	Pool	337	Wijnsma	281
Fennema	419	Knol	336	de Beer	278
Kuiken	418	Wijma	336	Hellinga	278
de Leeuw	418	Ypma	335	Schippers	278
Poepjes	418	Haarsma	333	Rozema	276
Sikkema	416	Stoker	330	Jaarsma	274
Nijdam	411	Hettinga	330	Poelstra	274
Andringa	406	Haagsma	329	Bloem	273
Kootstra	406	van Kammen	327	Vos	271
Bosch	405	Bekkema	326	Krist	270
Bleeker	404	Westerhof	326	Menger	268
de Vos	403	Bonnema	325	Rienks	268
Hoogeveen	398	Abma	319	v. d. Galien	266
Smits	392	Klijnstra	319	Landman	266
Smid	391	Stoelwinder	319	Rypkema	266
v. d. Goot	387	Alkema	318	Nieuwland	264
Jorritsma	387	Haanstra	318	Alma	263
Kok	387	Kamminga	318	Hornstra	263
Koopman	385	Blaauw	317	Joustra	261
Kamstra	384	Dijk	312	Snijder	261
Cuperus	383	Halma	311	Zwaagstra	261
Geertsma	379	Tjepkema	309	Folkertsma	259
Keuning	377	Attema	307	Boschma	258
Cnossen	376	Damstra	307	v. d. Bos	257
Oosterhof	373	Steensma	307	Elgersma	256
v. d. Zwaag	373	Wielinga	307	Piersma	256
Keizer	371	Hoogkamp	305	Zeilstra	256
v. d. Weij	370	Draaisma	304	van Wieren	255
Zondervan	364	Herder	303	Baron	253
Hylkema	362	Loonstra	301	v. d. Bijl	253
Jelsma	361	Wind	301	Smeding	253

Rienstra	252	Baarda	219	Leistra	197
Atsma	250	Haisma	219	Strikwerda	197
Bethlehem	248	Oenema	219	Elsinga	196
Tromp	248	Toering	218	v. d. Horst	196
Kalsbeck	247	Weening	218	Kampstra	196
v. d. Brug	245	Nijenhuis	217	Lautenbach	196
Donker	245	Deinum	215	Mink	196
Kempenaar	244	Lageveen	214	Brinksma	194
Bijker	243	Vaartjes	213	Wever	194
Couperus	243	Wijngaarden	213	Gaastra	193
v. d. Lei	243	Tamminga	212	Lolkema	193
Dekker	241	Punter	212	Procée	193
v. d. Bosch	239	v. d. Weg	212	Salverda	193
Mast	238	Wijnja	212	Popma	192
Otter	237	Tiemersma	211	Slager	192
Deelstra	236	van Dam	210	Greijdanus	191
Stuiver	236	de Jonge	209	Looijenga	191
Wijnstra	236	Roos	209	Meinema	190
Rijpma	234	de Vegt	209	Schat	190
Wierstra	233	de Haas	208	Laanstra	188
Hemstra	232	Jagersma	208	Schaaf	188
v. d. Meij	232	Feddema	207	Schuurmans	188
Postmus	232	Kampen	206	Benedictus	187
Veldhuizen	231	Paulusma	205	Borger	187
Zwerver	231	Sloot	205	Hibma	187
Boelens	230	Bottema	204	Oost	187
Hielkema	230	ten Hoeve	203	Feitsma	185
Leenstra	230	Mollema	203	Jensma	185
v. d. Mei	230	Siderius	203	Jongstra	185
Ruiter	230	v. d. Akker	202	de Wilde	185
Sietsma	230	Algera	202	van Zwol	185
Hofstee	229	Aukema	202	Bouwhuis	184
Vis	228	Bruining	202	Scholten	184
Betten	227	Flapper	202	Pen	183
Hansma	227	Groenewoud	202	Vogelzang	183
Sipma	227	Ykema	202	Hollander	181
Huizenga	225	Bijl	201	Annema	180
Oostra	225	Stobbe	201	Hempenius	180
Rodenhuis	225	Scheffer	200	Sijtsema	180
Haitsma	224	Helder	199	Talma	180
Harkema	223	van Tuinen	199	Kooi	179
Lemstra	223	Wieringa	199	Schurer	179
Steginga	223	Bierma	198	Oosterloo	178
v. d. Tuin	223	Meinsma	198	de Witte	178
de Lange	222	Rijpstra	198	Hettema	177
Bangma	220	Taekema	198	Hoekema	177
Bosgraaf	220	Bloemhof	197	Jonkers	177
Groeneveld	220	v. d. Leest	197	de Kroon	177

Oosterbaan	177	v. d. Pol	159	Roersma	143
v. d. Vliet	177	Reinsma	159	Russchen	143
Andela	176	Valk	159	Hoën	142
Scholte	176	Steenstra	158	Houtsma	142
Wester	176	Tadema	158	Seinstra	142
Kooij	175	Klein	157	Wesselius	142
Mellema	175	Broerstra	156	Beekema	141
Schokker	175	v. d. Honing	156	v. d. Duin	141
Gerritsma	174	Agema	155	Lindeboom	141
Langhout	174	Fortuin	155	Bok	140
van Huizen	173	Lap	155	Booi	140
Tabak	173	Siebenga	155	Dalstra	140
Weiland	173	Tjoelker	155	de Meer	140
Wielenga	173	Groenveld	154	Olivier	140
Slump	172	Heslinga	154	Rodenburg	140
Vellema	172	Koornstra	154	Twijnstra	140
Aardema	171	Noordenbos	154	v. d. Vegt	140
Herrema	171	Struiksma	154	Halbesma	139
Tilstra	171	Zwier	154	Oosting	139
Lourens	170	Metz	153	Schievink	139
Wijmenga	170	Runia	153	Siegersma	139
Fopma	169	van Slooten	153	Strampel	139
Landstra	169	Dantuma	152	de Wal	139
Slot	169	v. d. Linde	152	Straatsma	138
Iedema	168	Ozinga	152	Stralen	138
Hooghiemstra	167	Poortinga	152	Voolstra	138
Kleefstra	167	v. d. Land	151	Bloemsma	137
Oord	167	Mud	151	Palma	137
Boskma	166	Walda	151	Rispens	137
v. d. Kooij	166	Leijenaar	150	Bouwer	136
Soepboer	166	Walinga	150	Koopal	136
Smink	165	Epema	149	Altenburg	135
Greidanus	164	Hovinga	149	Bergstra	135
Buursma	163	Oosterkamp	149	Klaren	135
Sikkés	163	Pijlman	149	Breeuwsma	134
Veldstra	163	Smidt	149	van Bruggen	134
Wiegersma	163	Offringa	148	Dokter	134
Hilverda	162	Hendriks	146	Pol	134
Jousma	162	Riedstra	146	Verbeek	134
Span	162	Veldhuis	146	Ettéma	133
v. d. Gaast	161	Atema	145	Hooyenga	133
Glas	161	Damsma	145	Tijmsma	133
Klijnsma	161	Merkus	145	Zeldenrust	133
Muller	161	Leegstra	144	Land	132
Brander	160	Planting	144	Rauwerda	132
Heidstra	160	Schuil	144	van Schepen	132
Heins	159	Boomstra	143	Tinga	132
Parma	159	Hofma	143	Galama	131

Kiestra	131	Veen	124	Bijlstra	116
v. d. Vlucht	131	Westerhuis	124	Galema	116
Wolters	131	de With	124	Numan	116
Beenen	130	Kerkstra	123	Plat	116
Drenth	130	Pranger	123	Rinzema	116
Jongedijk	130	Rooks	123	Teijema	116
Otten	130	Schaper	123	Castelein	115
Speerstra	130	Sijbrandij	123	Cats	115
Veenema	130	Alberda	122	v. d. Geest	115
Zoethout	130	Baas	122	Haringa	115
Altena	129	Braam	122	Hobma	115
Banga	129	Gjaltema	122	Knobbe	115
v. d. Burg	129	Haakma	122	Lok	115
Kochoorn	129	Poelsma	122	Oevering	115
Robijn	129	Pot	122	Dolstra	114
Weistra	129	v. d. Schoot	122	Dotinga	114
Haven	128	Schuurman	122	Grijpstra	114
Kerkhof	128	Sterk	122	Hoogenberg	114
Keulen	128	Fokkens	121	Stapert	114
Kuik	128	Jongma	121	Zeinstra	114
Ringnalda	128	v. d. Plaats	121	Oosterdijk	113
Sjoerdsma	128	Pultrum	121	Piek	113
Agricola	127	Stelwagen	121	Rozendal	113
Bulthuis	127	Vlietstra	121	Stelpstra	113
Eisma	127	v. d. Beek	120	Veldkamp	113
v. d. Iest	127	Kort	120	Visbeck	113
Kalma	127	Nota	120	Beimers	112
Lettinga	127	Rosier	120	Eppinga	112
Steegstra	127	Teitsma	120	v. d. Horn	112
Dijkman	126	Vries	120	Liemburg	112
Oosten	126	Bransma	119	Tjalsma	112
Spijkstra	126	Hospes	119	Tjeerdsma	112
Zandberg	126	Jepma	119	Tolman	112
Beintema	125	Keegstra	119	v. d. Vaart	112
Haringsma	125	Kraak	119	Wieling	112
de Hey	125	Pitstra	119	Ytsma	112
Kloostra	125	Rekker	119	Bajema	111
Muizelaar	125	Werkhoven	119	Hoogsteen	111
Nijland	125	Blauw	118	Inia	111
Pijl	125	Brink	118	Koops	111
Rozenberg	125	Draayer	118	Lootsma	111
Veninga	125	Drijfhout	118	Marinus	111
Groenhof	124	Laverman	118	Meindersma	111
Jasper	124	Ploeg	118	Postema	111
Koen	124	Weijer	118	Scheepstra	111
de Lang	124	Lanting	117	Smids	111
Raap	124	Wouters	117	Wartena	111
Schipper	124	Bremer	116	van Balen	110

Binnema	110	van Wijk	107	Wedzinga	104
ten Hoor	110	Blanksma	106	Woudwijk	104
Storm	110	Bouius	106	Bandstra	103
Ybema	110	Kooiker	106	Bles	103
Beerda	109	Vogel	106	Boek	103
Hager	109	van Waperen	106	van Netten	103
Kooijman	109	Wijkstra	106	Overdijk	103
Ligthart	109	Brandenburg	105	Brinkman	102
Rusticus	109	Idzenga	105	Kroon	102
Siemensma	109	v. d. Kamp	105	Noppert	102
Zoodsma	109	Kikstra	105	Vrieswijk	102
Dijksma	108	Luinstra	105	Woudsma	102
Hofstede	108	Lijzenga	105	Van Dellen	101
Jongbloed	108	Nijp	105	Hannema	101
Martens	108	Romkema	105	Roskam	101
Meindertsma	108	Schriemer	105	Steenbeek	101
Volbeda	108	Wiebenga	105	Kielstra	100
Werkman	108	Mons	104	Krottje	100
Jacobs	107	Potma	104	Prakken	100
Jelderda	107	Rinia	104	Santema	100
Pander	107	Tilma	104	Triemstra	100
Steringa	107	v. d. Valk	104	Wierdsma	100
Stielstra	107	Waterlander	104		

Tot bovenstaande groep behoren 715 namen, die door 169.189 personen gedragen worden. Dit betekent een gemiddelde van 236,64 personen per naam en 36,83 % van de totale bevolking. Ruim één derde van de bevolking van Friesland in deze groep heeft slechts 4,92 % van het totaal aantal namen ter beschikking.

De tot nu toe vermelde groepen tellen samen 315.824 personen (d.i. 68,75 % van de bevolking) en gemiddeld 411,23 personen per naam. Aangezien al deze personen slechts 768 namen ter beschikking hebben, betekent dit dat ruim twee derde van de bevolking 5,29 % van het totaal aantal aanwezige namen de hunne mogen noemen, terwijl het overblijvende één derde deel van de bevolking van Friesland 94,71 % van de aanwezige namen draagt.

Deze wanverhouding tussen de beschikbare namen en de verdeling hiervan over de totale bevolking maakt, dat men in Friesland met recht kan spreken van een familienamen-probleem, ook al staat de naam Jansen hier dan lang niet aan de top¹. Gevreesd moet worden dat de verhoudingen aan het einde van de 20ste eeuw nog ongunstiger zullen zijn, omdat verscheidene namen, die in 1947 nog in zeer kleine aantallen voorkwamen, dan door uitsterving verdwenen zullen zijn.

¹ Er waren in 1947 587 personen die de naam Jansen droegen.

Een interessante vraag is, of aan de hand van de cijfers in de hierachter staande lijst van een zekere concentratie van familienamen in bepaalde delen of gemeenten van Friesland sprake is. Om deze vraag te kunnen beantwoorden hebben wij die familienamen genoteerd, waarvan op zijn minst 50% in éénzelfde gemeente is geconcentreerd. Daarbij hebben wij alleen die namen opgetekend, die in totaal tenminste 50 keer voorkomen.

Wij laten hier de lijst met de betreffende namen volgen:

Alma	263 keer	in 12 gemeenten	waarvan 228 in no. 2 ¹
Althof	53 keer	in 8 gemeenten	waarvan 30 in no. 12
van Apeldoorn	52 keer	in 5 gemeenten	waarvan 34 in no. 1
Bandstra	103 keer	in 12 gemeenten	waarvan 66 in no. 26
Beenen	130 keer	in 11 gemeenten	waarvan 69 in no. 17
Beimers	112 keer	in 6 gemeenten	waarvan 82 in no. 6
ten Berge	55 keer	in 2 gemeenten	waarvan 54 in no. 40
Betten	227 keer	in 17 gemeenten	waarvan 151 in no. 27
Booi	140 keer	in 10 gemeenten	waarvan 98 in no. 32
Bosga	99 keer	in 12 gemeenten	waarvan 51 in no. 14
Boskma	166 keer	in 10 gemeenten	waarvan 88 in no. 8
Bouius	106 keer	in 9 gemeenten	waarvan 63 in no. 2
Bransma	119 keer	in 2 gemeenten	waarvan 75 in no. 1
Bremer	116 keer	in 12 gemeenten	waarvan 58 in no. 22
Bult	107 keer	in 8 gemeenten	waarvan 57 in no. 27
Cats	115 keer	in 14 gemeenten	waarvan 59 in no. 27
Cupido	95 keer	in 7 gemeenten	waarvan 78 in no. 35
Dijksma	108 keer	in 12 gemeenten	waarvan 58 in no. 17
Haakma	122 keer	in 11 gemeenten	waarvan 64 in no. 8
Heidstra	160 keer	in 18 gemeenten	waarvan 82 in no. 8
v. d. Honing	156 keer	in 14 gemeenten	waarvan 80 in no. 17
Hoogsteen	111 keer	in 12 gemeenten	waarvan 58 in no. 2
ten Hoor	110 keer	in 7 gemeenten	waarvan 86 in no. 27
Hoorstra	91 keer	in 11 gemeenten	waarvan 56 in no. 40
Hooijenga	133 keer	in 12 gemeenten	waarvan 75 in no. 36
Horjus	51 keer	in 8 gemeenten	waarvan 26 in no. 41
ter Horst	80 keer	in 5 gemeenten	waarvan 67 in no. 1
Inia	111 keer	in 11 gemeenten	waarvan 66 in no. 36
Jaasma	91 keer	in 4 gemeenten	waarvan 68 in no. 33
Jasper	124 keer	in 9 gemeenten	waarvan 79 in no. 1
Jelgersma	57 keer	in 6 gemeenten	waarvan 40 in no. 1
Jilderda	107 keer	in 7 gemeenten	waarvan 74 in no. 8
Jillings	63 keer	in 5 gemeenten	waarvan 47 in no. 33
Jongma	121 keer	in 10 gemeenten	waarvan 65 in no. 1
Kiestra	131 keer	in 17 gemeenten	waarvan 68 in no. 1

¹ Voor de betekenis van deze nummers raadplege men de lijst op blz. 123

Klompmaker	95 keer	in 15 gemeenten	waarvan 52 in no. 16
Klompstra	60 keer	in 5 gemeenten	waarvan 32 in no. 1
Klooster	93 keer	in 10 gemeenten	waarvan 50 in no. 27
Koen	124 keer	in 16 gemeenten	waarvan 70 in no. 17
Koopal	136 keer	in 18 gemeenten	waarvan 81 in no. 1
Koops	111 keer	in 14 gemeenten	waarvan 62 in no. 27
Kooyman	109 keer	in 12 gemeenten	waarvan 74 in no. 35
Kromkamp	97 keer	in 10 gemeenten	waarvan 58 in no. 27
Laanstra	188 keer	in 15 gemeenten	waarvan 105 in no. 2
Land	132 keer	in 12 gemeenten	waarvan 81 in no. 2
Leegstra	144 keer	in 9 gemeenten	waarvan 75 in no. 8
Lont	67 keer	in 8 gemeenten	waarvan 34 in no. 6
Luimstra	105 keer	in 12 gemeenten	waarvan 57 in no. 2
Lijzenga	105 keer	in 7 gemeenten	waarvan 64 in no. 8
Mendel	63 keer	in 3 gemeenten	waarvan 40 in no. 40
Menger	268 keer	in 11 gemeenten	waarvan 179 in no. 40
Metz	153 keer	in 7 gemeenten	waarvan 98 in no. 2
Mous	104 keer	in 13 gemeenten	waarvan 60 in no. 14
Netten, Van	103 keer	in 14 gemeenten	waarvan 56 in no. 43
Nicolaij	97 keer	in 8 gemeenten	waarvan 56 in no. 23
Nieuwenhoven, Van	56 keer	in 5 gemeenten	waarvan 49 in no. 40
Nobel	61 keer	in 8 gemeenten	waarvan 42 in no. 31
Noord, v. d.	70 keer	in 6 gemeenten	waarvan 62 in no. 1
Noord, Van	52 keer	in 4 gemeenten	waarvan 44 in no. 6
Noordhoff	68 keer	in 7 gemeenten	waarvan 54 in no. 1
Nijland	125 keer	in 18 gemeenten	waarvan 77 in no. 10
Nijp	105 keer	in 6 gemeenten	waarvan 89 in no. 1
Oldenburger	85 keer	in 7 gemeenten	waarvan 62 in no. 2
Oosten	126 keer	in 14 gemeenten	waarvan 81 in no. 40
Oppers	64 keer	in 4 gemeenten	waarvan 57 in no. 27
Pen	183 keer	in 11 gemeenten	waarvan 100 in no. 40
Prakken	100 keer	in 9 gemeenten	waarvan 56 in no. 27
Raap	124 keer	in 14 gemeenten	waarvan 78 in no. 8
Reen	71 keer	in 8 gemeenten	waarvan 44 in no. 33
Reinders	99 keer	in 12 gemeenten	waarvan 63 in no. 27
Reijenga	75 keer	in 11 gemeenten	waarvan 39 in no. 43
Rinia	104 keer	in 12 gemeenten	waarvan 57 in no. 41
Rintjema	62 keer	in 11 gemeenten	waarvan 32 in no. 8
Romkes	79 keer	in 10 gemeenten	waarvan 40 in no. 1
Roos	209 keer	in 13 gemeenten	waarvan 124 in no. 35
Ros	77 keer	in 10 gemeenten	waarvan 45 in no. 8
Roskam	101 keer	in 11 gemeenten	waarvan 58 in no. 14
Rottiné	58 keer	in 7 gemeenten	waarvan 41 in no. 24
Rozenberg	125 keer	in 12 gemeenten	waarvan 78 in no. 17
Russchen	143 keer	in 10 gemeenten	waarvan 82 in no. 27
Schievink	139 keer	in 12 gemeenten	waarvan 80 in no. 2
Schootstra	56 keer	in 8 gemeenten	waarvan 38 in no. 1
Schreur	69 keer	in 8 gemeenten	waarvan 39 in no. 40

Sibma	79 keer	in 11 gemeenten	waarvan 47 in no. 36
Siemonsma	76 keer	in 8 gemeenten	waarvan 39 in no. 33
Sieswerda	63 keer	in 10 gemeenten	waarvan 33 in no. 41
Silvius	83 keer	in 9 gemeenten	waarvan 55 in no. 33
Sloothaak	77 keer	in 7 gemeenten	waarvan 42 in no. 16
Slump	172 keer	in 12 gemeenten	waarvan 101 in no. 24
Smedes	78 keer	in 13 gemeenten	waarvan 44 in no. 36
Sonnega	54 keer	in 1 gemeenten	waarvan 54 in no. 1
Spinder	92 keer	in 11 gemeenten	waarvan 62 in no. 2
Spijkerman	70 keer	in 9 gemeenten	waarvan 35 in no. 10
Stelpstra	113 keer	in 7 gemeenten	waarvan 58 in no. 1
Stenekes	61 keer	in 8 gemeenten	waarvan 36 in no. 36
Stiksma	59 keer	in 8 gemeenten	waarvan 39 in no. 2
Stoelwinder	319 keer	in 11 gemeenten	waarvan 219 in no. 17
Straten van	85 keer	in 9 gemeenten	waarvan 48 in no. 41
Streekstra	80 keer	in 8 gemeenten	waarvan 46 in no. 39
Stuurman	56 keer	in 6 gemeenten	waarvan 35 in no. 35
Sijens	73 keer	in 6 gemeenten	waarvan 51 in no. 39
Teerenstra	66 keer	in 7 gemeenten	waarvan 39 in no. 7
Tel	57 keer	in 7 gemeenten	waarvan 37 in no. 28
Tjoelker	155 keer	in 14 gemeenten	waarvan 92 in no. 2
Toornstra	79 keer	in 7 gemeenten	waarvan 53 in no. 9
Topma	54 keer	in 3 gemeenten	waarvan 51 in no. 1
Travaille	99 keer	in 12 gemeenten	waarvan 64 in no. 5
Uitterdijk	51 keer	in 2 gemeenten	waarvan 44 in no. 8
de Vegt	209 keer	in 9 gemeenten	waarvan 110 in no. 28
Velde	64 keer	in 10 gemeenten	waarvan 44 in no. 28
Veldhuizen	231 keer	in 13 gemeenten	waarvan 193 in no. 40
de Vent	55 keer	in 8 gemeenten	waarvan 28 in no. 40
Vermaning	76 keer	in 6 gemeenten	waarvan 47 in no. 16
Verra	68 keer	in 7 gemeenten	waarvan 46 in no. 40
Veurman	57 keer	in 5 gemeenten	waarvan 48 in no. 40
Voolstra	138 keer	in 12 gemeenten	waarvan 72 in no. 28
Vijver	67 keer	in 10 gemeenten	waarvan 34 in no. 12
Walinga	150 keer	in 17 gemeenten	waarvan 78 in no. 43
Walle v. d.	83 keer	in 5 gemeenten	waarvan 68 in no. 40
Wapstra	99 keer	in 13 gemeenten	waarvan 66 in no. 40
Wartena	111 keer	in 14 gemeenten	waarvan 53 in no. 1
Weening	218 keer	in 13 gemeenten	waarvan 140 in no. 2
Weistra	129 keer	in 8 gemeenten	waarvan 72 in no. 1
Weperen, Van	106 keer	in 5 gemeenten	waarvan 89 in no. 27
Wiegman	62 keer	in 9 gemeenten	waarvan 40 in no. 35
Wisman	53 keer	in 6 gemeenten	waarvan 34 in no. 17
Witte, de	178 keer	in 18 gemeenten	waarvan 101 in no. 41
Witte, v. d.	73 keer	in 18 gemeenten	waarvan 41 in no. 41
Zeldenrust	133 keer	in 15 gemeenten	waarvan 71 in no. 18
Zoer	56 keer	in 7 gemeenten	waarvan 36 in no. 40
Zwaag	50 keer	in 2 gemeenten	waarvan 47 in no. 1
Zwaan	78 keer	in 8 gemeenten	waarvan 59 in no. 34

Wij zouden bij deze lijst twee opmerkingen willen maken.

In de eerste plaats deze: Wanneer men de op deze lijst vermelde gemeenten naar hun ligging groepeerd, komen van de 132 namen er 14 voor in Westergo, 34 in Oostergo, 48 in Zevenwouden, 31 in de steden en 5 op Terschelling¹.

Het verdient echter de voorkeur de gemeenten te groeperen naar de landschappen, omdat de landschappelijke situatie in Friesland van invloed is geweest op de ontwikkeling van de bevolkingscijfers.

Wij vermelden hieronder derhalve de aantallen vermelde familienamen per gemeente en per landschap, terwijl wij tevens de gemeenten vermelden die in bovenstaande lijst niet genoemd worden.

Het Terpengebied, het gebied langs de west- en noordwestkust van Staveren tot Dokkum.

Barradeel 1, het Bildt 3, Leeuwarderadeel 1, Oostdongeradeel 1, Westdongeradeel 2, Wonseradeel 6, Wymbritseradeel 3. In totaal 17. Geen vermeldingen in: Hennaarderadeel, Baarderadeel, Franekeradeel, Menaldumadeel, Ferwerderadeel.

In dit terpengebied liggen tevens de meeste steden. Daarvan worden vermeld in: Leeuwarden 20, Franeker 2, Staveren 1, Bolsward 1 en Dokkum 1. Geen vermeldingen in Hindeloopen, Harlingen en Workum. Hoewel wij Leeuwarden hier volledigheidshalve vermelden, neemt deze stad met zijn grote mensenconcentratie (ongeveer 76.000 inwoners) een uitzonderingspositie in, evenals trouwens het eiland Terschelling, om andere redenen. De steden tellen samen 25 namen.

Het Lage Midden, het gebied van de grote en kleine meren en de plassen, ongeveer lopende langs de lijn Sloten-Sneek-Grouw naar Bergum.

Hemelumer Oldephaert 1, Doniawerstal 2, Haskerland 3 en Tietjerksteradeel 5. In totaal 11. Geen vermeldingen in Utingeradeel, Rauwerderhem, Idaarderadeel. Van de steden kunnen hier vermeld worden: Sneek 5 en Sloten 1. Geen vermelding in Ylst. Samen in de steden 6.

De Wouden, het gebied van Gaasterland, langs de zuidoostgrens en de grenzen met Drente en Groningen tot de omgeving van Dokkum.

Gaasterland 3, Lemsterland 2, Smallingerland 1, Weststellingwerf 15, Ooststellingwerf 12, Heerenveen 7. (Hierbij worde opgemerkt, dat de gemeente Heerenveen in 1934 is ontstaan uit de gemeente Schoterland en Engwierden, waarvan de eerstgenoemde aansloot aan de gemeenten Oosten Weststellingwerf). Opsterland 4, Dantumadeel 10, Achtkarspelen 13

¹ De hier gegeven indeling van Friesland is ontleend aan de atlas van Schotanus (1718).

en Kollumerland 1. Alle gemeenten in dit landschap zijn hier vermeld. Totaal 68 vermeldingen.

Laten wij bij bovenstaande gegevens Leeuwarden en Terschelling buiten beschouwing, dan zien wij een geleidelijke vermindering van het aantal familienamen in deze reeks van het oosten van Friesland naar het westen. Daarbij mogen wij niet uit het oog verliezen, dat het Lage Midden tot voor kort het minst bewoonde gebied van Friesland was. Bovenstaand resultaat komt overeen met de bevolkingscijfers van Friesland over een groot aantal decennia, welke cijfers aantonen dat de bevolkingsaanwas het grootst is in de oostelijke gemeenten en het geringst in de kustgemeenten. Overigens is de bevolkingsaanwas in Friesland lager dan overal elders in ons land. Wij willen hieraan nog een tweede opmerking toevoegen.

Meertens heeft in deel 1 van het Nederlands Repertorium van familienamen eenzelfde lijst gepubliceerd voor de provincie Drente. Hij ziet in deze lijst „een aanwijzing, zo niet een bewijs dat de migratie van de plattelandsbevolking, maar ook die van de bevolking der plattelandsstadjes, minder groot is – althans in Drente – dan men wel eens gemeend heeft”. De Drentse lijst bevat 65 namen, welke allen meer dan 100 keer voorkomen.

Bovenstaande lijst bevat 132 familienamen, welke allen meer dan 50 keer voorkomen. Zouden wij de norm, welke Meertens bij de Drentse namen gehanteerd heeft, voor Friesland hebben aangehouden, dan zou het aantal, in deze lijst op te nemen namen, nog geringer zijn geweest, nl. 62.

Wij hebben echter de voorkeur gegeven aan die namen, waarvan elke naam door meer dan 50 personen gedragen wordt. Immers zouden wij alleen gebruik gemaakt hebben van de namen met elk meer dan 100 personen, dan zouden wij geen gegevens hebben gehad van dat derde deel van de Friese bevolking, dat, zoals hiervoor gemeld, 94,71 % van het totaal aantal familienamen in Friesland draagt. Wij hebben echter de namen met minder dan 50 personen niet vermeld, omdat daarbij nog moeilijk van namenconcentraties gesproken kan worden. Komt Meertens nu voor de Drentse lijst tot de conclusie, dat deze een bewijs of aanwijzing is voor een geringere migratie dan wel gemeend is, voor Friesland schijnt ons deze conclusie niet op te gaan.

Niet alleen het verschil in het totale bevolkingscijfer (Friesland 459.361, Drente 271.909), maar ook het grote aantal familienamen in Friesland (14.509) leidt, als men bovenstaande lijst beschouwt (132 namen!) tot de conclusie dat hier niet van een geringe migratie gesproken kan worden, integendeel: als deze cijfers iets aantonen, dan is het wel dat zij de migratiecijfers van de verschillende volkstellingen nog eens duidelijk onderstrepen. Juist omdat in Friesland, meer dan elders in Nederland, de typisch gewestelijke namen zo op de voorgrond treden, is bovenstaande lijst door zijn geringe omvang

in vergelijking met het totaal aantal namen in Friesland, een aanwijzing zo niet een bewijs dat niet alleen de emigratie, maar ook de migratie binnen deze provincie een zeer grote rol heeft gespeeld, groter dan wellicht vermoed werd. Dit wordt nog eens onderstreept door het betrekkelijk geringe aantal typisch Friese -a-namen in deze lijst. Van de 132 vermelde namen zijn er slechts 39 -a-namen, terwijl de -s-namen te verwaarlozen zijn.

Deze conclusie kan nog ondersteund worden door die namen na te gaan, waarvan per naam 50% of meer in twee of drie gemeenten is geconcentreerd. De ruimte ontbreekt om deze namen te vermelden, maar de aandachtige lezer zal dit spoedig kunnen constateren.

Opmerkelijk is hoezeer de namen in Friesland vrij gelijkmatig verspreid zijn over een groot aantal gemeenten. Dit geldt niet alleen voor bovenstaande lijst, maar veelmeer nog voor de gehele frequentielijst, ook al moet daarbij geconstateerd worden dat slechts 6 namen in alle gemeenten en 5 in op één na alle gemeenten voorkomen. De 6 namen zijn: Bakker, de Boer, Dijkstra, de Jong, Visser en de Vries. De 5 namen zijn: Boersma, Brouwer, Hoekstra, Kuipers en v. d. Meulen.

ENKELE PRAKTISCHE AANWIJZINGEN

De familienamen zijn alfabetisch gerangschikt op het hoofdwoord, dus niet op de lidwoorden (de, het, 't) of de voorzetsels (van, in, op, uit enz.), die van vele namen een bestanddeel uitmaken. De namen in 't Holt, van Hout vindt men dus onder Holt en Hout, de namen de Groot en 't Hart respectievelijk onder Groot en Hart.

Familienamen met Groot en Klein samengesteld worden soms aan elkaar, soms gescheiden geschreven. Wij hebben ons steeds gehouden aan de spelling die wij in de formulieren aantreffen.

Dubbele namen, zoals Lycklama à Nijeholt en van Harinxma thoe Slooten vindt men onder de eerste naam genoemd, onverschillig of deze al of niet hoofdnaam is.

Alleen die namen zijn samengeteld, die volkomen gelijk gespeld zijn. Bos, Bosch, v. d. Bos en v. d. Bosch zijn dus als vier afzonderlijke namen beschouwd.

In de alfabetische volgorde is de ij met de y gelijkgesteld en als voorlaatste letter van het alfabet beschouwd. Hiervoor was te meer aanleiding omdat het gebleken was, dat leden van eenzelfde familie hun naam zowel met een ij als met een y geschreven hadden.

De voorzetsels van de, van den en van der zijn in dit deeltje afgekort tot v. d. Het bleek niet mogelijk deze voorzetsels te onderscheiden, vooral omdat het merendeel van de invullers de afkorting v. d. had gebruikt.

ALFABETISCHE LIJST VAN DE GEMEENTEN DER PROVINCIE FRIESLAND

Het cijfer voor de plaats duidt het verwijzingscijfer aan, het getal dat achter de plaatsnaam is gevoegd geeft het inwonersaantal aan volgens de gegevens van de volkstelling van 31 mei 1947.

Het aantal inwoners van Friesland bedroeg op 31 mei 1947: 459361.

Uit praktisch oogpunt (het sorteren van de fiches voor het samenstellen van de frequentielijst) is Leeuwarden, als verreweg de grootste gemeente in Friesland, als no. 1 op onderstaande lijst geplaatst. Bij de andere gemeenten is de alfabetische volgorde aangehouden.

1. Leeuwarden ¹⁾	76679	23. Leeuwarderadeel	5271
2. Achtkarspelen	18054	24. Lemsterland	8150
3. Ameland	2258	25. Menaldumadeel	11329
4. Baarderadeel	5283	26. Oostdongeradeel	8750
5. Barradeel	8232	27. Ooststellingwerf	17044
6. Bildt, het	9240	28. Opsterland	20899
7. Bolsward	7389	29. Rauwerderhem	2826
8. Dantumadeel	15410	30. Schiermonnikoog	767
9. Dokkum	5587	31. Sloten	711
10. Doniawerstal	6257	32. Smallingerland	18611
11. Ferwerderadeel	9220	33. Sneek	18834
12. Franeker	9050	34. Staveren	1166
13. Franekeradeel	5206	35. Terschelling	3544
14. Gaasterland	6526	36. Tietjerksteradeel	18613
15. Harlingen	10865	37. Utingeradeel	5183
16. Haskerland	10423	38. Vlieland	629
17. Heerenveen	23634	39. Westdongeradeel	7841
18. Hemelumer Oldephaert	5359	40. Weststellingwerf	19904
19. Hennaarderadeel	5013	41. Wonseradeel	13767
20. Hindeloopen	924	42. Workum	4113
21. Idaarderadeel	6420	43. Wijmbritseradeel	12421
22. Kollumerland	10471	44. IJlst	1488

¹ De spelling van deze plaatsnamen is volgens de in 1947 officieel geldende, door het Centraal Bureau voor de Statistiek gebruikte spelling. De gegevens zijn ontleend aan de publicaties van dit Bureau.